

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

Urząd Gminy Dygowo
Wpłynęło dnia 23-06-2017
Ilość załączników.....
podpis: dejska Pw

P. D. Gruchała
P. W. Dzwolak

Szczecin, 20 czerwca 2017 r.

Znak: K-S-2.431.3.12.2017.UŁ

**Pan
Grzegorz Starczyk
Wójt Gminy Dygowo**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli² w dniach 17-19 maja 2017 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Urzędzie Gminy Dygowo oraz Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dygowie. Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia Nr 26 z dnia 26 kwietnia 2017 r., w składzie:

- Urszula Łumianek – inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
- Joanna Płachta – inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na Gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 01 stycznia 2016 r. do 19 maja 2017 r. a opracowanie i realizację programu wspierania rodziny od 1 stycznia 2015 r.

Akta kontroli str. 1-14

Działalność Gminy Dygowo w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z uchybieniami.³

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy akt osobowych asystenta, gminnych programów wspierania rodziny, dokumentacji dotyczącej rodzin objętych wsparciem asystenta, informacji udzielonej przez pana Grzegorza Starczyka – Wójta Gminy Dygowo, panią Dorotę Gruchałą – Sekretarza Gminy Dygowo i panią Wioletę Dzwolak – kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie oraz informacji przekazanej pismem z dnia 28 kwietnia 2017 r. przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu.

Formułując ocenę uwzględniono w szczególności:

- 1) opracowanie 3- letniego programu wspierania rodziny,
- 2) realizację programu wspierania rodziny,
- 3) wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną,

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna.

- 4) podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 5) kwalifikacje asystentów rodzin,
- 6) prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
- 7) sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną.

1. Opracowanie 3-letniego programu wspierania rodziny.

W celu budowania systemu wspierania rodziny opracowano „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020”, który został przyjęty Uchwałą Nr XXIII/191/17 Rady Gminy Dygowo z dnia 15 marca 2017 r. Program zawierał diagnozę, w której określono liczbę osób zamieszkujących gminę z podziałem na wiek, liczbę dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym uczęszczających do szkół, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz liczbę rodzin, których powodem trudnej sytuacji życiowej była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W diagnozie ujęto rodzaj oraz skalę problemów występujących w środowisku rodzinnym dzieci i młodzieży. W programie określono cele, które są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, wskazano realizatorów i adresatów. Określono sposób finansowania oraz monitorowania i ewaluacji programu. Uwzględniono sposób identyfikowania rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz sposoby wspierania tych rodzin. Określono liczbę rodzin, która powinna być objęta wsparciem asystenta. Odniesiono się do ilości asystentów, jaka powinna być zatrudniona. Program zawierał przewidywane efekty osiągnięcia celów. W programie ujęto prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lecz nie określono sposobu monitorowania rodzin po zakończeniu pracy przez asystenta. W programie nie określono terminów realizacji poszczególnych zadań. Nie odniesiono się do sposobu pozyskiwania i liczby planowanych do utworzenia rodzin wspierających. Nie określono zasady współpracy pomiędzy instytucjami na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Nie odniesiono się do konieczności utworzenia placówek wsparcia dziennego. Program nie zawierał treści niezgodnych z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny. Opracowany w Gminie Dygowo „Program wspierania rodziny w Gminie Dygowo na lata 2017-2020” obejmuje 4 lata, co jest niezgodne z ustawą.

W latach 2012-2016 Gmina Dygowo nie posiadała programu wspierania rodziny.

Akta kontroli str. 15-22

2. Realizacja programu wspierania rodziny.

W ramach realizacji Programu zatrudniano 3 asystentów rodziny. Dzieci z rodzin, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze korzystały z różnych form zajęć w ramach działalności 10 świetlic wiejskich. Rodzinom udzielano pomocy finansowej i rzeczowej. Z dożywiania skorzystało 10 dzieci. W szkołach organizowano programy i warsztaty profilaktyczne dla dzieci i rodziców z zakresu bezpieczeństwa, promowania zdrowego stylu życia i zapobiegania zagrożeniom. Na terenie gminy rozwijana jest oferta sportowo-kulturalna dla dzieci i młodzieży. Dzieci w wieku szkolnym mają możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu i rozwijania swoich zainteresowań poprzez korzystanie z zajęć w Dziecięcej Akademii Sportu „Vitalis”, klubie kolarskim „Luks 7”, piłkarskim „Wrzos” i „Rasel” oraz siatkarskim „Grot”. W ramach działań programu w zakresie zwiększenia świadomości w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem, dla rodziców i nauczycieli utworzono Bibliotekę

Profilaktyczną, w której udostępniano odpowiednie pomoce: książki, kasety video, ulotki, formularze oraz scenariusze zajęć wychowawczych z dziećmi. Zwiększono dostępność do poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej i mediacji. Zatrudniono mediatora, który udziela rodzinom wsparcia również w miejscu ich zamieszkania. We współpracy z Fundacją „Na przekór przeciwnościom”, na bazie świetlic wiejskich realizowany jest projekt „Pomoc na wyciągnięcie ręki” w ramach, którego stworzono mobilny punkt konsultacyjny dla dzieci, rodziców i pracowników świetlic.

Akta kontroli str. 15-21

3. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

Do realizacji zadań gminy, wynikających z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Uchwałą Nr IV/92/11 Rady Gminy Dygowo z dnia 29 grudnia 2011 r. został wyznaczony Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie. Wójt Gminy Dygowo upoważnił kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Dygowie do ustanawiania rodziny wspierającej, zawierania i rozwiązywania umów określających zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy rodzinie wspierającej w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych oraz prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania decyzji w tych sprawach. Zarządzeniem Nr 14/2015 Kierownika Ośrodka z dnia 31 grudnia 2015r. w Ośrodku powołano Zespół ds. Asysty Rodzinnej.

Akta kontroli str. 17

4. Podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Dygowo specjalistycznym poradnictwem objęto 19 rodzin, z terapii skorzystało 12 rodzin. Udzielono 19 porad specjalistycznych, 1 porady prawnej, odbyła się 1 mediacja oraz 143 spotkania terapeutyczne.

Akta kontroli str. 24

W kontrolowanym okresie asystent obejmował wsparciem 7 rodzin, z 3 nich zakończył pracę, w 2 ze względu na osiągnięcie założonych celów, w 1 ze względu na rezygnację ze współpracy z asystentem. W gminie nie było rodzin wspierających. Na dzień kontroli w pieczy zastępczej przebywało 23 dzieci: 21 w rodzinnej, a 2 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli w pieczy zastępczej umieszczono 3 dzieci z terenu Gminy Dygowo, wszystkie w rodzinnej pieczy zastępczej. W rodzinie zastępczej spokrewnionej umieszczono 1 dziecko, w zawodowej 2 dzieci. Dzieci umieszczone były na terenie powiatu kołobrzeskiego (1 we Wrzosowie, 2 w Dygowie). Przyczyną zabrania dzieci z rodzin był alkoholizm rodziców. Przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, jedna rodzina objęta była wsparciem asystenta, dwie otrzymały wsparcie pracownika socjalnego. Po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej monitorowano sytuację ich rodzin. Podmiot organizujący pracę z rodziną podejmował próbę współpracy i objęcia wsparciem wszystkich rodzin dzieci z terenu Gminy Dygowo umieszczonych w pieczy zastępczej. Wsparciem asystenta rodziny objęta była 1 rodzina, wsparciem pracownika socjalnego 2 rodziny, 7 rodzin nie wyraziło zgody na współpracę, 4 zmieniły miejsce zamieszkania a 4 nie rokowały na powrót dzieci do domu. W przypadku 2 rodzin trwała procedura przydzielenia asystenta. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z informacją kierownika Ośrodka, podmiot organizujący pracę z rodziną uczestniczył w 1 z 2 posiedzeń dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy

zastępczej, na które został zaproszony. Jako przyczynę nieobecności w posiedzeniu wskazano fakt nieobjęcia rodziny wsparciem asystenta. W okresie objętym kontrolą asystent rodziny współpracował przy przygotowaniu 19 planów pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu pismem z dnia 28 kwietnia 2017 r. potwierdza udział podmiotu organizującego pracę z rodziną w posiedzeniu dotyczącym oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz uczestnictwo w opracowaniu planów pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinnej pieczy zastępczej.

Akta kontroli str. 12-19, 25-29, 71-77

Gmina Dygowo prowadzi monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W 2016 r. monitorowano sytuację 34 dzieci, a na dzień kontroli 20 dzieci. Monitoring prowadzono w formie wizyt asystenta rodziny i pracowników socjalnych w środowisku. Rodziny odwiedzano często, udzielano pomocy finansowej i rzeczowej, kierowano je do specjalistów, motywowano do działań na rzecz poprawy sytuacji w rodzinie, podjęcia leczenia odwykowego i aktywizacji zawodowej. Współpracowano z lokalnymi instytucjami wsparcia społecznego, szkołami, Policją oraz ochroną zdrowia. W Gminie nie było rodzin wspierających.

Akta kontroli str. 17

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie w okresie objętym kontrolą zatrudniał 5 asystentów rodziny. Na dzień kontroli zatrudnionych było 3 asystentów rodziny w ramach umowy zlecenia. Asystenci w okresie od 01 stycznia 2016 r. do dnia kontroli obejmowali wsparciem łącznie 7 rodzin niewydolnych wychowawczo. Zgodnie z informacją kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie pomocy asystenta na dzień 1 stycznia 2016 r. wymagała 1 rodzina, a na dzień 17 maja 2017 r. - 5 rodzin. Na dzień kontroli asystenci obejmowali wsparciem 4 rodziny. Jeden z asystentów obejmował wsparciem 2 rodziny, dwóch po jednej rodzinie. Trwała procedura przydzielenia asystenta rodzinie, która dotąd nie wyrażała zgody na współpracę.

Akta kontroli str. 15-16, 30-32, 78-79

Przydzielenia asystenta rodzinom, opracowywania planów pracy z rodzinami oraz oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy 7 przypadków, w tym szczegółowej analizy dokumentacji losowo wybranych rodzin: J. J. (rodzina objęta wsparciem asystenta od 21 kwietnia 2017 r.), D.M. (rodzina objęta wsparciem asystenta od 21 marca 2017 r.), D.M. (rodzina objęta wsparciem asystenta od 20 października 2016 r.), M.Z. (rodzina objęta wsparciem od 28 sierpnia 2014 r. do 30 czerwca 2016 r.). W jednym kontrolowanym przypadku dokonywana była zmiana asystenta z przyczyn kadrowych. W dokumentacji rodzin znajdowały się wnioski pracownika socjalnego o przydzielenie asystenta, informacje o przydzieleniu asystenta przez kierownika Ośrodka, oraz zgody rodzin na podjęcie współpracy z asystentem. W planach pracy z rodzinami uwzględniano wszystkie problemy występujące w rodzinie, ich przyczyny i skutki, określano zakres oraz przewidywane efekty działań. Plany sporządzone były we współpracy z członkami rodzin i w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz skoordynowane z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. Zawierały dane kontaktowe do osób z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego mogących udzielić rodzinie wsparcia w trudnych sytuacjach. W planach pracy z rodziną nie uwzględniono terminów realizacji działań. Asystent prowadził dziennik wizyt w środowisku oraz miesięczne karty pracy z rodziną ze szczegółowym opisem działań i ich efektów. Regularnie odwiedzał klientów i monitorował sytuację ich rodzin. Współpracował

z lokalnymi instytucjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. We wszystkich przypadkach terminowo sporządzano okresowe oceny sytuacji w rodzinie i przekazywano je podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. Oceny zawierały dokładny opis aktualnej sytuacji rodziny, cele współpracy z rodziną, efekty podejmowanych działań oraz wskazania do dalszej pracy. Wszystkie rodziny po zakończeniu pracy przez asystenta objęte były monitoringiem. Rodziny odwiedzano często, dokumentowano każdą wizytę w środowisku. Kierownikowi Ośrodka udzielono instruktażu w zakresie określania terminów realizacji działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych rodziny oraz zawierania tych terminów w planach pomocy rodzinie.

Akta kontroli str. 33-62, 61-65, 68-70, 78-79

Zgodnie z informacją uzyskaną od kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie, liczba zatrudnionych asystentów jest adekwatna do zdiagnozowanych potrzeb. Do dnia kontroli, do Ośrodka nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.⁴

Akta kontroli str. 63-65, 80

5. Kwalifikacje asystentów rodzin.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Dygowo zatrudniano 5 asystentów rodziny. Asystenci posiadali kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystenci rodziny podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział w szkoleniach i warsztatach. W aktach asystenta znajdowały się oświadczenia dotyczące spełnienia wymogów określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 - 4 ustawy.

Akta kontroli str. 30-32

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

W gminie Dygowo, pomimo występowania problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach z dziećmi, nie było placówek wsparcia dziennego. Na terenie gminy funkcjonują świetlice wiejskie, w których dzieci otrzymują wsparcie oraz mogą spędzać wolny czas, ale nie są one placówkami wsparcia dziennego.

Akta kontroli str. 23

7. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną.

Kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną sprawuje Wójt Gminy Dygowo. W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 17 maja 2017 r. w Gminie Dygowo przeprowadzono 1 kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną, która odbyła się 12 grudnia 2016 r. Zakres kontroli obejmował działania prowadzone w rodzinach pod kątem: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, propozycji terapii i mediacji, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego oraz Gminnego Programu Wspierania Rodziny. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano zalecenia.

Akta kontroli str. 66

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia jest Wójt Gminy Dygowo.

⁴ Ustawa z dnia 04 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2016 r. poz. 1860).

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Dygowo w zakresie wspierania rodziny

zalecam:

- 1) utworzyć zgodnie z potrzebami placówki wsparcia dziennego, w celu wsparcia rodzin, w których występują problemy opiekuńczo- wychowawcze,
- 2) skorygować gminny program wspierania rodziny, zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Informuję, że jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania. W przypadku braku zastrzeżeń proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, które otrzymują:

- Wójt Gminy Dygowo,
- Wydział Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli Urzędu Gminy Dygowo pod pozycją nr 2

WZ. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Marek Subocz
WICEWOJEWODA

Zespół inspektorów
INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych

mgr Urszula Łamianek

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych

mgr Joanna Plachta

Dyrektor Wydziału Spraw Społecznych
ZUW:

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Spraw Społecznych

mgr inż. Justyna Borzym

02.06.17r.